

רונית מטלון הנערות ההולכות בשנתן שתי תמונות ראשונות מתוך מחזה

יִסְת, זו"נ. (ר' נְסִתוֹת), אורח חיים, הרגל, מנהג, דרך: שנוי וסת תחילת חולי מעיים (סנה' קא ע"א), כך הוא וסתו של פלוני (ספרי קטו), וכל וסת טובה היתה בה (ירוש' יומא ל"ח ג), כך היה וסתן של עכו"ם (בר"ר פ"ד). דרך הנשים, נדת האשה: כל אשה שיש לה וסת (נדה ב, ע"א, במש').

לטליה

תמונה ראשונה

קבלת פנים במעון הנערות על שם אודט דה ויטו, פטרונית המעון. צהרי היום. משלחת של חמש נערות ממתינה לביקור הפטרונית. בראש המשלחת עומד מנהל המעון בפועל, עמרם. הוא נכה צה"ל, מדרה על קביים. הנערות לובשות לבן. על חזה של כל אחת מהן מתנוסס שלט שמציין את המגזר שהיא מייצגת במעון הנערות. ואלה חמשת השלטים והמגזרים: "הערמומיות", "הזוללניות", "הצייתניות", "הנבונות" ו"יפות התואר". חבורת מקבלי הפנים עומדת צפופה, נושאת את עיניה לאותו כיוון בבימה הריקה ששם העיגול הגדול הצהוב והיוקד של השמש. עמרם נוקש על הרצפה בקביים שלו, פונה לנערות.

עמרם: אני מזכיר לכולנו שזוהי קבלת פנים לגברת דה ויטו, המייסדת, הנשיאה הראשונה, הגברת הראשונה, ובכלל הראשונה של המעון שלנו. לא קבלת פנים, קבלת הפנים. בקבלת הפנים אסור להגייד יותר מדי או פחות מדי, ברור כשמש?

הנערות (במקהלה): כשמש!

עמרם עובר בין הנערות, מתבונן ממושכות בעיניהן, מתעכב ליד חפציבה ("הערמומיות").

עמרם: אין לך עיניים מתרוננות, חפציבה. איפה ההתרוננות? בתקנון שלנו כתוב בפירוש "עיניים מתרוננות בזמן קבלת הפנים".

חפציבה: לפי דעתי יש לי. הסתכלתי קודם במראה והיו עיניים מתרוננות.

עמרם: היו. הברק שאני רואה עכשיו בעיניים שלך הוא ברק של חוצפה רגילה, לא של התרוננות.

מירי (בלחש לחפציבה): אל תעני.

עמרם: יש שאלות, מצוקות, טרדות, אי נוחויות עם מה שאמרתי? הנערה מירי (עם השלט "הנבונות") מרימה אצבע מהוססת ואז שומטת אותה. שוב מרימה במהוסס ושומטת.

עמרם: רצית לשאול משהו, מירי, והתחרטת. למה התחרטת?
מירי: כי אני נבונה.

הנערה יוכי ("הזללניות", מביטה במצוקה סביבה, מנגבת את מצחה מהזיעה בקצה השמלה שלה, נועצת את מבטה בשימון מולה ואומרת כאילו לעצמה): מה השעה? תגידו לי, מה השעה?

ענן אבק סמיך על הבימה, ומתוכו יוצאת הגברת אודט דה ויטו. היא לבושה בוורוד, כולל הנעליים, ואת עיניה מכסה סרט שחור, כמו במשחק "פרה עיוורת". לצדה עומד בנה ובן לווייתה, מי שמתפקידו לתאר בפניה את המתרחש – הנער דוד. פניו צנומות, קשות ויהירות. הוא אוהז בזרועה. דוד: הגענו לקבלת הפנים במוסד שלך, מאמאן. לזה קוראים קבלת הפנים. די מרופטת, הייתי אומר. מרופטת.

אודט (מושיטה כף יד רפויה לעמרם): שמעת, עמרם, את העברית שלו? ראית איך המריאה העברית שלו? לפני שנה לא אמר ככה, "מרופטת". ילד אהוב.

דוד: לפני שנה היא לא היתה מרופטת, הקבלת פנים, ובכלל לא היתה קבלת פנים. ירד גשם. וגשם. וגשם. (מביט בכנות) עוד לא השתחויתן? תשתחוו בבקשה. כולן להשתחוות. זה משעמם, אבל אנחנו רגילים לשעמום, צריכים אותו כמו אוויר לנשימה. להשתחוות, אוזות קטנות.

עמרם (צוחק): חוש ההומור של הילד הזה! משהו!
אודט: די, די, אנחנו מבזבזים זמן במה יקר על חידודי לשון תפלים. לעניין. אולי מישוהו יגיד כאן במה העניין? למה הזמנתם אותי באוגוסט?
עמרם: העניין הוא, גברת דה ויטו...

אודט (קוטעת אותה): לא אתה. אני רוצה לשמוע את קולה של הדמוקרטיה. קולה הערב של הדמוקרטיה. שמת לב, עמרם, שהדמוקרטיה היא אישה? שאחת הבנות תדבר בתור הקול האותנטי והערב של הדמוקרטיה.

כולם, חוץ מאודט, מביטים בציפייה במירי ("הנבונות").
מירי: לא, לא אני. זה מובן מאליו יותר מדי שאני אדבר. והמובן מאליו הוא לא נבון. לא כל כך נבון, המובן מאליו.
חפציבה ("הערמומיות") צועדת לפנים: אני אגיד.
אודט (הודפת את דוד במרפקה, שואלת בלחש): מי זאת?
דוד: הערמומיות. זאת הנציגה של הערמומיות, אבל היא נראית כמו סוודר סרוג ביד עם כפתורים מקדימה.
אודט: בדיוק בגלל זה היא הערמומיות! הפוך על הפוך, הבנת? דברי, ילדה.

חפציבה: הזמנו אותך לכאן, גברת דה ויטו, בגלל שהעניין התרחב מאוד, אפשר להגיד. התרחב, גדל ותפס נפח רציני, אפשר להגיד, ובגלל שהעניין יצא משליטה ותפס נפח, אפשר להגיד...

יוכי (הזלזלנית): מה השעה? סליחה מה השעה?
חפציבה: בגלל זה הזמנו אותך. אחרי שהגענו למסקנה שצריך כאן זוג עיניים חיצוניות ובלתי־תלוי בשביל לבדוק את העניין המדאיג הזה ולהסתכל עליו מחדש...

אודט: עיניים! אין לי עיניים! את עושה ממני צחוק, ילדה, או שסתם התחשק לך להגיד מילים יפות בלי להתחשב במובן שלהן?
דוד (מניח את ראשו על כתפה של אודט ומלטף את לחיה): אני העיניים שלך, מאמאן. את אמרת.

אודט (הודפת אותו בעדינות): נכון, אמרתי. רק אל תנצל כל שטות שאמרתי בשביל להיות דביק.
נשמע צלצול טלפון סלולארי. הנערה עפרה ("יפות התואר") שולפת מכשיר סלולארי מכיסה.

עפרה: אמא? זאת את? מה קורה?
אודט (בזעם לעמרם): איך אתה מרשה? הרי אסרנו בתקנון על כל האמצעים הבזויים האלה של הקומוניקציה, פלאפונים והכול, איך?
עמרם: לא הרשיתי. זה לא באמת. אמא שלה מתה. אין שום אמא שם.
עפרה (לטלפון): אמא? אמא? מה אמרת? לא שמעתי...

אודט: בסדר, נרגעת. אין אמא. כמעט איבדת את המשרה שלך עכשיו, עמרם.

עמרם (כמו לעצמו): הלוואי!
אודט: מה אמרת? מה? יש לי אוזניים של עטלף. (לקהל): "הלוואי"
הוא אמר!

חפציבה: לא "הלוואי". הוא אמר, אלא דבאי. הוא רוסי. זה ברוסית, ההלוואי שהוא אמר.

דוד: נהדר! הילדה הזאת לא בוגדת במגזר שלה, אין מה לדבר. יוכי מתקרבת אליו, מביטה בו מקרוב רגע ארוך מאד. יש שקט. עיניה מלאות דמעות.

יוכי: מה השעה? תסלח לי, אבל מה השעה?

דוד (נרתע לאחור): קחו את היצור הזה ממני.

עמרם: אני מציע שניכנס. בעצם נגמרה קבלת הפנים.

דוד: נגמרה עוד לפני שהתחילה. בואי (כורך את ידו בידה של חפציבה). בואי תלכי לידי, תהיי אתי ועם מאמאן. את משעשעת אותי. כבר מזמן לא השתעשעתי ככה, כי משבע בבוקר עד חמש אני בחור מאד מלנכולי בעצם. ובייחוד במעון הזה אני מלנכולי, ויכול להיות מלנכולי גם אחרי השעה חמש או שש או שבע (דבריו נבלעים, הם נכנסים פנימה. הנערה עפרה מדברת לפלאפון שלה אך קולה לא נשמע).

תמונה שנייה

לשכתה של אודט דה ויטו.

החדר אפולולי. מכתבה ענקית באמצע החדר שרוחבה כרוחב החדר. אי אפשר לעקוף אותה, רק לדלג מעליה. מאחורי המכתבה מסך חצי־שקוף. מאחורי המסך צלליות סהרוריות חולפות בזו אחר זו, שוב ושוב, ידיהן פשוטות לפנים.

עמרם ודוד עושים בידיהם כיסא יומולדת לאודט ומעבירים אותה לצד השני של המכתבה הענקית. עמרם מתיישב בכיסא מולה ואילו דוד יושב על קצה המכתבה, מטלטל את רגליו, אוכל שזיפים וקולע את החרצנים לפח שבפינה. חפציבה יושבת בפינת החדר זקופה מאד על כיסאה, ובכל פעם שהיא מנסה לקום דוד מסמן לה בידו שתשב.

דוד: עמרם נראה חיוור ורציני, מאמאן. תתכונני.

אודט: מה הכי חיוור ורציני אצלו?

דוד (בוזן את עמרם מקרוב, מקרב אליו את פרצופו): מה הכי חיוור? הגבות. הגבות, הייתי אומר, הכי חיוורות.

עמרם צובט את דוד בזרועו והוא צוחק: אי!

עמרם: אפשר לדבר בארבע עיניים, אודט? הייתי רוצה לדבר בארבע

עיניים על הנושא הזה שאפילו אין לי מילים להגדיר אותו.

אודט: הלוואי והיה אפשר! איך אפשר? מאיפה תביא עוד זוג עיניים לארבע שאתה רוצה? נסתפק בזה שמה שמדביק אותנו יחד, אותך ואותי, הוא הרבה יותר חזק מארבע עיניים, עמרם יקירי. הוא מעבר לכל מבט, מה שמחבר בינינו.

עמרם: מה מחבר?

אודט: המום שלנו. המומים. אתה נכה, אני עיוורת, אני עיוורת, אתה נכה. ובגלל שאני עיוורת אתה נכה, ובגלל שאתה נכה, אני עיוורת. דוד (יורה חרצנים לפח): בגלל ובגלל! איזה נאום, מאמאן! הייתי בוכה, אם לא הייתי פוחד להרוס את הרימל שלי. את עיוורת והוא נכה. איזה חיבור. רק שהוא נכה מטנק במלחמת ישראל ואת נכה מקציצות במסעדת חתואל.

אודט: זכריה, זה השם של סבא שלי. לא חתואל. חתואל זה הדוד.

חפציבה (מהפינה שלה): קציצות?

דוד: קציצות. טיגנה קציצות כשהיתה בת שתיים-עשרה במסעדה של סבא שלה ונכנס לה שמן רותח לעיניים.

עמרם (בזהירות): יש משהו במה שהוא אומר. קציצות זה לא טנק.

חפציבה: איזה קציצות?

דוד (משתולל מצחוק מוגזם על סף השאגה): היא נהדרת! אין עליה! אין! איזה קציצות! פראסה מותק. קציצות פראסה. אולי תשאל "איזה טנק?".

אודט: איזה טנק?

עמרם קם ממקומו בעזרת הקביים, מוציא מסרק קטן מכיס חולצתו, מסתרק. מתיישב שוב.

עמרם: אנחנו צריכים לדבר ביחידות. רק את ואני. לבד. אם היית יודעת במה מדובר, אודט, היית מסכימה אתי. הכל רגיש מאוד. מאוד מאוד רגיש, ומסוכן אפילו, הייתי אומר...

נשמעת דפיקה בדלת ומיד אחריה נכנסת הנערה סמדר שעל השלט שלה כתוב "הצייתניות".

סמדר (פונה לעמרם): יוכי קיבלה.

עמרם: מתי?

סמדר: לפני שעה, בקבלת פנים. אבל אולי לפני זה. אולי קיבלה עוד לפני זה. רק עכשיו ראינו.

עמרם: איפה היא?

סמדר: בשירותים. נעלה את הדלת. לא פותחת.

עמרם: הזמנתם את המקוננות?

סמדר: טלפנו למקוננת הראשית והשארנו הודעה. לא חזרה אלינו.

עמרם: והשתיים האלה שתמיד באות איתה?

סמדר: אחת עם אנגינה, לא יכולה לקונן, והשניה במעצר בית. בעלה הרביץ לה.

אודט (חובטת בידה על השולחן): איך זה קורה? מה קורה? איך זה קורה שלא מוצאים מקוננות כשילדה מקבלת, איך? זה הסעיף הראשון בתקנון שלנו: שלוש מקוננות כשילדה מקבלת וסת ראשונה. סעיף ראשון! אתה גמרת אצלי, עמרם. צפצוף כזה על החוקים! גמרת! איזה אפס! עמרם מצמיד את כפות ידיו מול חזהו ומביט בדוד בתחינה, אחר כך מרכין את ראשו. דוד מדלג לעברה השני של המכתבה, מעסה את קרקפתה של אודט.

דוד: די, מאמאן, די. לא מגיע לו לעוף על זה, קורה.

אודט (הודפת אותו): לא די! שמעת? בכלל לא די! שערורייה! דבר כזה עוד לא קרה מאז שפתחתי את המעון הזה, לא קרה, שלא יהיו מקוננות בזמן הווסת הראשונה של ילדה, לא קרה.

עמרם (בלחש): קרה.

אודט: מתי? מתי קרה? למה לא סיפרו לי?

עמרם: קרה כמה פעמים והתגברנו. מצאנו פתרון. לא תמיד הן זמינות, המקוננות האלה.

אודט: זמינות! איזו מלה! רק המלה הזו מעלה לי את הדם לראש: זמינות!

עמרם ודוד מביטים זה בזה.

עמרם (בלחש): אין ברירה.

דוד ניגש לפינה ולוקח משם מטאטא נוצות לניקוי אבק. הוא מתחיל לדגדג את אודט בכל חלקי גופה.

אודט (מתפתלת, משתנקת): לא, לא, לא, לא נשק יום הדין הזה, לא.

דוד מדגדג במוט הנוצות את בתי־שחייה ואת כל גופה. אודט מתפקעת מצחוק, דומעת, נשמטת מהכיסא לרצפה, והוא ממשיך. חפציבה וסמדר, שבתחילה מסתכלות בחרדה ובהשתאות, נדבקות מהצחוק, מתפתלות על הרצפה גם הן.

עמרם: הבנות שלנו יכולות להחליף את המקוננות המקצועיות. גם הן כבר די מקצועיות, ופעם שעברה שזה קרה, הן קוננו בהרבה כישרון.

הכול נרגע. דוד מניח לאודט ועוזר לה להתיישב בכיסאה. מוחה את פניה.

אודט: הבנות קוננו בעצמן, אתה אומר?

עמרם: קוננו.

חפציבה: סמדר ואני קוננו לפני שבועיים כשהילדה הרוחה הזאת, ענת, קיבלה. חצי-שעה יללות, גברת דה ויטו.

אודט: טוב, יש הרבה היגיון וגם יופי במה שאתם אומרים. ולמזלך, עמרם, היופי משכנע אותי כאן יותר מההיגיון: הילדות המקוננות. זה יפה. ניתן להן לקונן. נלך.

דוד ועמרם שוב נושאים אותה מעבר למכתבה.

דוד: אם לא הייתי פוחד שעכשיו תעני לי תשובה של שבועיים, מאמאן, הייתי שואל למה כתוב בתקנון שצריך לקונן כשילדה מקבלת מחזור. לא, לא, אל תעני! רחמים!

סמדר: אני אענה.

הולכים בזה אחר זה לאגף הנערות, עמרם צועד בראש.

סמדר: אני יכולה לענות?

אודט: דקלמי לנו.

סמדר: המחזור החודשי, שמבשר את ראשית חייה של הנערה בתור אישה, הוא בעצם נקודת שבר נוראה. מכאן מתחילים חיי הנשיות המבולבלים, העצובים והאכזריים. הנערה, שעד לנקודת האל-חזור הזו היתה כולה פעורה לעולם, ליופיו של העולם, לחוכמה, לחושים הבלתי-תלויים, לסקרנות ולמעוף, מתחילה להתכוונן ולאפס את עצמה רק על פי דבר אחד: הגבר. היא מצטמצמת, נסתמת, מתחננת, עושה את עצמה יותר טיפשה ממה שהיא, או נהיית טיפשה וחסרת-מעוף באמת. הגזירה הזו של הטבע שהיא המחזור, הפכה לאמצעי הדיכוי של התרבות. אנחנו בוכות על זה. בוכות על תעצמות העושר, הכישרון, החוכמה והחירות הפנימית שהלכו לאיבוד. בוכות.

דוד: אלוהים! את כתבת את זה, מאמאן?

אודט: אני. עם קצת עזרה מידידים, אבל בעיקר אני.